

LBRIS

We know
books

Ioana Drușăș

Laura Hărdălău

Psihologia și logopedia
în practica școlară

EDITURA

Primus

Oradea, 2011

PSIHOLOGIA
ÎN PRACTICA ȘCOLARĂ

CAPITOLUL I	9
<i>Despre psihologii școlari</i>	9
I.1. Cine sunt psihologii școlari?.....	9
Psihologul școlar ca și profesor psihopedagog în instituțiile de învățământ special?.....	11
I. 2. Rolul psihologului școlar în instituțiile de învățământ.....	12
I. 3. Psihologii școlari și rețelele de colaborări.....	15
a). relația psiholog școlar - direcțiunea școlii.....	16
b). relația psiholog școlar - cadre didactice și personal administrativ.....	17
c). relația psiholog școlar - părinți/familie.....	19
d). relația psiholog școlar - copil/adolescent.....	21
e). relația psiholog școlar - CJRAE.....	22
f). relația psiholog școlar - organizații cu factor de decizie.....	22
I. 4. Rolul Centrului Județean de Resurse și Asistență Educațională în activitatea psihologului școlar.....	24
I. 5. Cabinetul de asistență psihopedagogică/de psihodiagnoză.....	27
CAPITOLUL II	31
<i>Documentele psihologului școlar</i>	31
II.1. Documente întocmite în învățământul de masă.....	31
a). Planul managerial al cabinetului de asistență psihopedagogică.....	31
b). Foaia de acord pentru participarea la orele de consiliere psihologică.....	37
c). Registrul de evidență a activității de consiliere psihologică.....	37
d). Fișa psihopedagogică.....	38
e). Raportul de activitate semestrial.....	39
II.2 Documente întocmite în cadrul învățământului special.....	40
a). Planificarea calendaristică a orelor de psihodiagnoză.....	40
b). Foaie de acord pentru participarea la orele de consiliere psihologică.....	44
c). Fișa psihologică.....	44
d). Fișa de evaluare continuă.....	45
e). Raportul de activitate semestrial.....	48
CAPITOLUL III	49
<i>Evaluarea psihologică în activitatea psihologului școlar</i>	49
III.1.Evaluarea formală.....	49
Mijloace utilizate în evaluare formală.....	50
III.2. Evaluarea informală.....	54

Mijloace utilizate în evaluare informală	55
CAPITOLUL IV.....	62
<i>Aplicații terapeutice pentru...</i>	62
a). Dezvoltarea abilităților de comunicare	62
b). Cunoașterea proceselor afective	63
c). Modelare comportamentală.....	68
Fișe de lucru	75
CAPITOLUL V.....	83
<i>Planul de lecție - îndatorirea pedagogică a psihologului școlar .....</i>	<i>83</i>
V.1. Proiect de lecție – transmitere de noi cunoștințe.....	84
V.2. Proiect de lecție – formare de priceperi și deprinderi	90
V.3. Proiect de lecție – mixt.....	93
V.4. Proiect de lecție – fixare și consolidare.....	99

Partea a II- a

LOGOPEDIA ÎN PRACTICA ȘCOLARĂ

CAPITOLUL I.....	109
<i>Evaluarea logopedică.....</i>	<i>109</i>
I. 1. Activitate de evaluare logopedică – exemplu	109
I. 2. Fișe de evaluare logopedică.....	111
Schema corporală.....	111
Structuri perceptiv-motrice de orientare temporală	112
Structuri perceptiv-motrice de culoare și orientare spațială.....	113
Structuri perceptiv-motrice de formă și dimensiune.....	114
Capacitatea de diferențiere fonematică	115
Fișă de pronunție	116
Foaie de răspuns (pronunție copil):.....	117
Vocabular a.	118
Vocabular b.	119
Structura gramaticală	120
Evaluarea dislexiei	121
Evaluarea disgrafiei.....	122
CAPITOLUL II.....	123
<i>Fișa logopedică.....</i>	<i>123</i>
II. 1. Delimitări conceptuale.....	123
II. 2. Fișă logopedică.....	124
II. 3. Fișă logopedică (exemplificare)	127
CAPITOLUL III	130
<i>Planul de intervenție personalizat (PIP) .....</i>	<i>130</i>
III. 1. Delimitări conceptuale	130
III. 2. Program de intervenție personalizat.....	132

III. 3. Program de intervenție personalizat (exemplificare)	133
III. 4. Monitorizarea programului de intervenție logopedică.....	134
III. 5. Monitorizarea programului de intervenție logopedică (exemplificare).....	135
III. 6. Grilă de evaluare a progresului	136
III. 7. Grilă de evaluare a progresului (exemplificare).....	141
CAPITOLUL IV	146
<i>Procesul de corectare a dislaliei</i>	<i>146</i>
IV. 1. Importanța implicării părinților în procesul logopedic	146
IV. 2. Ghid în aplicarea unui interviu părinților	150
Importanța aplicării unui interviu părinților.....	150
Interviu părinți.....	151
Interviu părinți - exemplificare	153
Broșură informativă pentru părinți.....	155
Fișă de monitorizare a implicării părinților în procesul logopedic	157
Fișă de monitorizare a implicării părinților în procesul logopedic (exemplificare)	158
IV. 3. Etapele procesului de corectare a dislaliei	159
CAPITOLUL V	161
<i>Jocuri și exerciții pentru</i>	<i>161</i>
V. 1. Etapele generale de corectare a dislaliei	161
V. 2. Etapele specifice de corectare a dislaliei.....	164
Fișe de lucru pentru corectarea pronunției	171
Proiecte didactice - exemplificare.....	199
BIBLIOGRAFIE	205

I.1. Cine sunt psihologii școlari?

Odată cu trecerea timpului, copilăria și adolescența sunt văzute ca fiind din ce în ce mai îndepărtate de „vraja poveștilor”, „universul jocurilor” sau „lumea fără griji”. Din păcate numeroase cercetări prezintă o situație îngrijorătoare în care se află copiii și adolescenții noștri. Vernon (2002) afirma că în SUA 25% din adolescenți sunt deprimăți, suicidul este a doua cauză a decesului la adolescenți, copiii între 10 și 17 ani comit majoritatea crimelor grave, iar rata abuzului sexual este de 1 din 4 la fete și de 1 din 7 la băieți.

Incapacitatea de adaptare, dificultățile în învățare, tulburările de conduită, problemele emoționale, fobiile, abuzul sunt doar câteva dintre dificultățile la care sunt supuși copiii, încă de la o vârstă foarte fragedă. Chiar dacă instituțiile guvernamentale (grădinițele, școlile, primăriile, centrele de asistență psihopedagogică, direcțiile de protecție a copiilor etc.) și cele neguvernamentale (asociații, fundații care apără drepturile copiilor) își dau toată silința în a prevenii sau a „trata” aceste dificultăți, se pare că nu este suficient. Din ce în ce mai mulți copii suferă de tulburări emoționale, de conduită, dificultăți de inserție socială, și din ce în ce mai mulți adolescenți consumă droguri, duc agresivitatea până la acte severe sau se sinucid. Ce ar trebui să facem? Cum am putea să venim în ajutorul copiilor, mai mult decât o facem acum?

Un factor important în dezvoltarea armonioasă a copiilor și adolescenților îl reprezintă psihologul școlar. Acesta din urmă este cel mai apropiat de copii și adolescenți din categoria psihoterapeuților, consilierilor sau psihologilor în general. *National Association of School Psychologists (NASP)* afirma în 2000 că scopul psihologilor școlari este cel de a pleda în favoarea respectării drepturilor și a bunăstării copiilor și adolescenților.

Jimerson, Oakland și Farrell (2007) afirmă că specializarea psihologilor școlari a fost caracterizată în unanimitate, la nivel internațional, ca fiind aceea care:

- asigură evaluarea individuală a copiilor care pot dezvolta dificultăți la nivel cognitiv, emoțional, social sau comportamental;
- dezvoltă și implementează programe de intervenții primare și secundare;
- consultă cadrele didactice, părinții sau alți specialiști implicați;
- se angajează în programe de dezvoltare și evaluare;
- realizează cercetări în domeniu;
- sprijină și supervizează pregătirea altor specialiști (apud Jimerson, 2008)

Din investigațiile realizate până în prezent nu am găsit o evidență a numărului total de psiholog școlari existenți în instituțiile de învățământ (publice sau private) din România. Ceea ce se cunoaște, însă, este numărul de psihologi atestați în domeniul Psihologiei educaționale, consilierii școlari și vocaționale de

către Colegiul Psihologilor din România, iar aceștia sunt în număr de 1697. Acest lucru nu constituie neapărat o evidență a psihologilor școlari¹, atestatul de liberă practică putând fi accesat de orice absolvent în domeniul psihologiei, fiind sau nu psiholog școlar.

„Deficitul” de psihologi școlari este susținut și în statele occidentale, unde numeroase cercetări s-au realizat pentru a sublinia situația prezentă a numărului scăzut de psiholog școlari și efectele acestuia asupra comunității (Tharinger, Palomares, 2004; Davis et al, 2004; Curtis et al 2002). Într-o analiză a numărului de psihologi existenți în școlile din SUA, Davis și colaboratorii (2004) afirmă că s-a constatat o creștere semnificativă, în 1970 era un număr estimativ de 500 de psihologi școlari, iar în 2000 aceasta a ajuns până la valoare de 30 000.

Procedurile de atestare în conformitate cu Normele metodologice de aplicare a Legii 213/2004 (Cap. I, art. 2, 3 și 4) prezintă psihologii atestați în domeniile: psihologie educațională, consilierea școlară și vocațională și psihopedagogie specială ca fiind psihologi școlari, iar dacă aceștia lucrează în unitățile de învățământ, de stat sau particular, acreditate au statut de profesor psiholog (www.copsi.ro). Activitățile specifice psihologilor școlari sunt concretizate în următoarele categorii:

- evaluare și diagnoză (a copiilor, tinerilor, membrilor familiei și cadrelor didactice);
- consiliere școlară;
- consiliere vocațională;
- intervenție psihologică;
- consultanță;
- cercetare;
- formare și supervizare în domeniu;
- consiliere și intervenție educațională în instituții, organizații și comunitate.

Pe parcursul activității lor profesionale, psihologii școlari care au atestatul de liberă practică pot să urmeze trei trepte de specializare: practicant, specialist și principal. Aceste trepte de specializare se diferențiază prin cumulul de competențe pe care le dobândește un psiholog școlar odată cu trecerea la o treaptă superioară. De exemplu, un *psiholog școlar practicant* deține doar următoarele competențe din cele enumerate mai sus, și anume: evaluare și diagnoză (a copiilor, tinerilor, membrilor familiei și cadrelor didactice), consiliere școlară, consiliere vocațională, intervenție psihologică primară, cercetare (în limita competențelor). *Psihologului școlar specialist* se mai adaugă următoarele competențe: intervenție psihologică secundară și terțiară, consultanță, activitate de supervizare a psihologului practicant și consiliere și intervenție educațională în instituții, organizații și comunitate. Iar

---

¹ Pentru a profesa într-o instituție de învățământ, psihologul școlar nu este obligat să dețină acest atestat de liberă practică.

psihologul școlar principal poate să formeze și să supervizeze profesional, adăugând și competențele de la treptele inferioare.

Dacă am sumariza într-un paragraf succint cine anume sunt psihologii școlari, am propune următoarea definiție: *Psihologii școlari sunt acei specialiști bine pregătiți atât în domeniul psihologiei, cât și în domeniul educației, care ajută copiii și adolescenții în a reuși din punct de vedere emoțional, social și academic cu sprijinul cadrelor didactice, părinților și a altor specialiști.* Sunt prea puține cuvintele în a prezent reala importanță a psihologilor școlari în cadrul instituțiilor de învățământ, importanță care uneori este minimizată și neglijată de cei din jur.

Psihologul școlar ca și profesor psihopedagog în instituțiile de învățământ special?

La Secțiunea a 3-a (Funcțiile didactice și didactice auxiliare), Art. 274 f. din *Statutul personalului didactic din învățământul preuniversitar* apar următoarele funcții didactice care pot reprezenta catedra psihologului școlar din învățământului special și anume: profesor-psiholog școlar, profesor-psihopedagog, profesor de psihodiagnoză (www.efn.ro). Practic, statutul psihologului școlar în instituțiile de învățământ special (centrele școlare pentru educație incluzivă) este destul de incert. Specialiștii care au în normă ore de psihodiagnoză ocupă funcția de profesori psihopedagogi. Numirile pe posturi, repartizate de la inspectoratele școlare județene, nu prezintă o titulatură unitară pentru psihologii școlari din învățământul special.

Orele de psihodiagnoză sunt repartizate de către conducerea școlii în cadrul normelor profesorilor psihopedagogi cu numire pe acest post. Există clase la care sunt normate două ore/săptămână de psihodiagnoză, iar alte clase beneficiază doar de o oră pe săptămână. Termenul de „psihodiagnoză” este folosit ca și concept umbrelă pentru întreaga activitate pe care o desfășoară psihologul școlar în instituțiile de învățământ special. Activitățile derulate în cadrul orelor de psihodiagnoză pot fi împărțite în două categorii:

- a) psihodiagnoză la clasele de copii cu deficiență mintală severă (DMS);
- b) psihodiagnoză la clasele de copii cu deficiență mintală moderată și ușoară (DMM, DMU).

Activitatea psihologului în cadrul orelor de *psihodiagnoză la clasele de copii cu DMS* se realizează în cadrul programelor educative personalizate (PEP) (OMECT nr. 5235/2008). Obiectivele propuse în PEP sunt stabilite împreună cu echipa de cadre didactice care predă la acea clasă (învățător, educator, logoped și kinetoterapeut – pentru clasele primare; sau cu profesorul de Formarea abilităților de comunicare, de Matematică, de profesorul-educator, logopedul și kinetoterapeutul – pentru clasele gimnaziale). În ceea ce privește activitatea de la clasele cu copii cu deficiență mintală moderată și ușoară sunt axate pe dezvoltarea emoțională, comportamentală și socială a copiilor. Acest tip de activități sunt completate cu activități de consiliere psihologică pentru diferite probleme cu care

se prezintă copiii la cabinetul de psihodiagnoză. Așadar, munca depusă de psihologii școlari în învățământul special nu diferă foarte mult de cea organizată în învățământul de masă (incluzând consiliere individuală, de grup, la nivel de clasă, consultanțe pentru părinți, cadre didactice, orientare școlară și profesională etc.).

I. 2. Rolul psihologului școlar în instituțiile de învățământ

La începutul secolului XXI s-a realizat un studiu care dorea să scoată în evidență provocările la care trebuie să facă față psihologii școlari pentru a fi considerați profesioniști atestați în dezvoltarea armonioasă a copiilor. În acest sens, Power (2000) prezenta o scurtă reformă a profesiei de psiholog școlar, reformă ce descria implicațiile legate de training-ul pe care v-a trebui să-l desfășoare psihologii școlari pe viitor. Ariile reformei prezentate de autor sunt axate pe:

– *Trecerea de la centrarea asupra școlii la cea asupra întregii comunități.*

Autorul sublinia importanța trecerii de la nevoile elevilor la coordonarea multiplului sistem în care se dezvoltă copilul. În acest sens, psihologii școlari trebuie să înțeleagă modul de funcționare al fiecărui sistem în parte, modalitatea lor de interacțiune și modul eficient prin care acestea pot fi coordonate pentru a putea promova o îngrijire completă a copiilor.

– *Trecerea de la conceptul de „a oferi servicii” la perspectiva sănătății publice.*

Din punct de vedere istoric, psihologii școlari au avut menirea de a oferi servicii directe copiilor cu probleme prin procesul de evaluare și intervenție sau servicii indirecte prin intermediul consultărilor. Conform reformei legate de prevenție și promovarea sănătății, psihologii școlari ar trebui să dezvolte programe la nivelul școlii care să promoveze comportamente și stiluri de viață sănătoase. Autorul sublinia importanța menținerii serviciilor oferite și găsirea unui echilibru între acestea și promovarea sănătății publice. Această perspectivă este susținută și de Davis și colaboratorii (2004), afirmând că psihologii școlari se simt mult mai familiari cu activitatea individuală (copil, părinte, cadru didactic etc.), iar interesul acordat activităților de promovare a sănătății publice la nivelul comunității fiind de un nivel mult mai scăzut.

– *Trecerea de la centrarea asupra programelor de dezvoltare la conceptul de „construire”.*

Abordarea tradiționalistă a activității psihologilor școlari propune focusarea acestora asupra organizării unor programe de dezvoltare, la nivel de școală, care implică specialiști doar din cadrul instituției. Această practică poate să nu se adreseze nevoilor comunității. Programele concepute trebuie să fie planificate având ca scop „construirea” legăturilor dintre școală și comunitate.

– *Trecerea de la „cercetarea aplicată” la „cercetarea în acțiune”.*

Diferența dintre cele două tipuri de cercetări este dată de colaborarea psihologilor școlari cu specialiști externi instituției de învățământ. În acest fel, cercetarea în acțiune (care este promovată de către autori) se axează pe colaborarea cu

specialiștii externi în formularea obiectivelor cercetării, identificarea modalităților de evaluare a rezultatelor, colectarea datelor, interpretarea rezultatelor și formularea unor întrebări pentru viitoare studii. În schimb, cercetarea aplicată este concepută aproape exclusiv de psihologii școlari, aceștia așteptându-se ca elevii, specialiștii din școală, familia sau profesioniștii externi să se conformeze rezultatelor obținute în urma acestei cercetări. În acest sens, se pune accentul pe colaborarea dintre specialiști în realizarea unor cercetări care să prezinte rezultate valide și utile la o scară largă de aplicanți.

Cercetările care aveau ca obiectiv evaluarea percepției cadrelor didactice asupra rolului psihologilor școlari au concluzionat faptul că cei dintâi vedeau psihologii școlari ca fiind în principal experți în evaluarea primară a copiilor, dorindu-și o implicare mai accentuată în activitatea de consiliere, de training asupra personalului din instituție și de consultații (Gilman și Gabriel, 2004).

Analizând documentele legislative din România care prezintă statutul psihologului școlar putem afirma că multe dintre ariile reformei enumerate mai devreme (din viziunea lui Powel) au fost atinse și la noi în țară. Pentru a concretiza rolul pe care îl are un psiholog școlar într-o instituție de învățământ din România prezentăm în rândurile ce urmează atribuțiile acestuia.

Conform *Ordinului Ministrului Educației nr. 5418/08.11.2005*, psihologul școlar care profesază în cabinetele de asistență psihopedagogică are următoarele atribuții (www.didactic.ro):

1. asigură informarea și consilierea preșcolarilor/elevilor, părinților și cadrelor didactice pe diferite subiecte;
2. asigură prevenirea și diminuarea factorilor care determină tulburări comportamentale, comportamente de risc sau disconfort psihic;
3. asigură examinarea psihologică atât cadrelor didactice, cât și elevilor;
4. propune și organizează programe de orientare școlară, profesională și a carierei elevilor în colaborare cu consilierii educativi;
5. asigură servicii de consiliere și cursuri pentru părinți;
6. sprijină și asigură asistența și consilierea metodologică a cadrelor didactice;
7. elaborează studii psiho-sociologice privind opțiunile elevilor claselor terminale;
8. recomandă părinților consultarea altor instituții pentru problemele care nu sunt de competența cabinetului de asistență psihopedagogică;
9. colaborează cu mediatorii școlari;
10. asigură servicii de consiliere și asistență psihopedagogică pentru copiii cu cerințe educative speciale.

Rolul psihologului școlar se poate prezenta prin următoarele concepte cheie „consultanță”, „evaluare”, „intervenție”, „prevenție” și „cercetare”. În acest fel, activitatea prestată de psihologii școlari servește mai multor grupuri: copiilor, părinților, personalului didactic și auxiliar din școală, dar și propriei dezvoltări

personale. *California Association of School Psychologists (CASP)* (2007) afirmă faptul că în momentul în care psihologul școlar se confruntă cu rezolvarea unor probleme enunțate (în același timp) de grupuri diferite, sprijinirea copiilor este cea care va ocupa locul central în activitatea psihologului școlar.

Sunt patru categorii majore de activitate a psihologului școlar (consultanță, evaluare, intervenție și prevenție). Toate au menirea de a-i face pe copiii/adolescenții să se simtă, dar și să fie mai bine. Această bunăstare psihologică, împlinire și acceptare de sine și de alții se dorește a fi de lungă durată. Acest lucru psihologii școlari îl urmăresc în permanență.

De-a-lungul istoriei activității psihologilor școlari în instituțiile de învățământ s-a demonstrat experimentarea de către aceștia a unor stări de frustrare, disconfort și incapacitate în ceea ce privește rolul pe care îl ocupă în instituții (Gutkin și Conoley, 1990, apud Ross, Powell și Elias, 2002). Doar prin experimentarea acestor trăiri s-au putut construi și aplica reforme în ceea ce privește activitatea profesională a psihologilor școlari.

Cercetările de specialitate arătau faptul că psihologii școlari implicați în activități diversificate au satisfacția în muncă mult mai mare decât cei care sunt angajați doar în activități de evaluare (Proctor și Steadman, 2003). Natura atribuțiilor pe care le au psihologii școlari din România este caracterizată de această diversitate, începând cu activitățile de consiliere individuală și finalizând cu colaborări cu organisme externe instituțiilor de învățământ pentru planificarea unor programe, proiecte.

Ce am face dacă nu ar fi psiholog școlar într-o instituție de învățământ?

Credem că răspunsul cel mai obiectiv l-ar da copiii și adolescenții. Doar ei ar putea să compare modul în care se simt atunci când ies din cabinetului psihologului școlar sau starea pe care ar simți-o atunci când nu este nimeni care să le ofere ajutorul în situații problematice (uneori considerate situații limită din perspectiva lor).

Ar putea continua școala fără un psiholog școlar?

Nu trebuie să ne amăgim (noi, psihologii școlari) cu un răspuns negativ, afirmând că școala nu poate exista fără un psiholog școlar. Ba poate! *Dar nu la fel!* Experiența ne învață că orice om poate fi înlocuit. Dar funcția de psiholog școlar poate fi înlocuită de altă funcție? Permite funcția de director, cadru didactic sau asistent social să înlocuiască sau să completeze lipsa unui psiholog școlar în cadrul instituției? Aici este locul pentru un răspuns negativ! Nicio altă funcție din cadrul școlii nu poate să exercite activitatea unui psiholog, și vice-versa. Pentru a cunoaște modalitatea corectă de abordare a copiilor și adolescenților în dezvoltarea cognitivă, afectivă și socială armonioasă sunt necesari ani întregi de cursuri teoretice bine întemeiate și de aplicații practice.

La ce ajută un psiholog școlar în unitatea noastră?

Din păcate nu toate instituțiile școlare utilizează la maxim competențele psihologului școlar. Poate nu sunt cunoscute atribuțiile pe care le au psihologii

școlari, poate aceștia din urmă nu se fac bine înțelegi, poate munca psihologilor **școlari** nu are rezultate palpabile cum sunt cele obținute la Matematică, Limba română sau Muzică. Există mulți factori care pot genera o astfel de abordare a funcției de psiholog școlar. Adesea au apărut etichetări (uneori ironice) precum „Dacă avem un psiholog în școală, acesta rezolvă orice problemă!” sau „Psihologii nu fac nimic, nu știm când vin sau când pleacă! Rezultatele muncii lor nu se văd!” (Drugăș, Dulău, Drugăș, 2010, p. 19). În ambele cazuri funcția psihologului școlar nu este înțeleasă pe deplin. Acesta nu are cum să elimine toate problemele întâmpinate în școală, dar poate să reducă semnificativ numărul acestora. Și chiar dacă rezultatele muncii lor nu se văd, asta nu înseamnă că nu sunt. De multe ori copiii/adolescenții nu dau feedback altor persoane despre cum se simt în cabinet. Și în acest fel se ajunge la concluzia că psihologul școlar nu are rezultate palpabile. Uneori aceste rezultate rămân în cabinet, în sufletul copiilor și acolo vor rămâne pentru totdeauna, nematerializându-se în ceva ce se poate măsura.

Existența unui psiholog școlar într-o școală are repercusiuni pozitive asupra întregii unități școlare. Accentul îl punem pe rolul său în sprijinirea copiilor în dezvoltarea lor emoțională, socială și academică („Cum să am rezultate școlare mai bune?”; „Cum să depășesc problema asta?”; „Cum să mă integrez în grup?” etc.). Un alt rol important pe care îl are psihologul școlar este acela de a oferi consultanță cadrelor didactice (dezvoltarea unei comunicări asertive, creșterea eficienței prin axarea pe munca în echipă etc.), consultanță oferită conducerii școlii (oferirea unor strategii de management organizațional, mijloace de rezolvare de conflicte apărute la nivelul personalului etc.) și nu în ultimul rând consultanță acordată părinților („Cum să mă înțeleg mai bine cu copilul meu?”; „Cum să-l ajut pe copilul meu să depășească această problemă?”; „Cu ce am greșit când ...?”).

I. 3. Psihologii școlari și rețelele de colaborări

În activitatea psihologului școlar sunt foarte importante relațiile pe care le dezvoltă cu cei din jur. Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională (CJRAE), conducerea școlii, cadrele didactice, personalul administrativ din școală, copiii și părinții (vezi Figura nr. 1) sunt componente ale sistemului relațional al unui psiholog școlar. Relațiile stabilite cu colegii din cadrul școlii trebuie să fie caracterizate prin armonie și cooperare (www.ispa.org). Psihologii școlari trebuie să recunoască faptul că reprezintă un membru dintr-o echipă fie constituită în cadrul școlii (cu copiii și părinții sau cu conducerea școlii, personalul administrativ, cadrele didactice), fie între alte instituții (colaborarea cu ceilalți psihologi școlari) sau la nivel județean (echipa din cadrul CJRAE).